

Izhaja 10.
dan vsacega
meseca.

POPOTNIK

Velja za celo
leto 3 gold. za
pol leta 1 gold.
60 kr.

List za šolo in dom.

II. leto.

V Celji, 10. decembra 1881.

18. list.

V a b i l o

k sodelovanju in naročbi.

„Popotnik“ s tem listom končuje svoje letošnje potovanje, ktero mu je marsikaka nemila zapreka ovirala na škodo njemu in njegovim prijateljem. Ali škoda modri, zato ga ne zapušča pogum in bo skušal vse zamujeno poravnati, kolikor je v njegovi moči. — Pred vsem se ob konci leta p. n. gg. sodelovalcem in naročnikom preserčno zahvaljuje za njihovo poterpjenje in podporo; kajti le ti edini so mu pripomogli, da je zamogel po svetu potovati. Iz dosedanje duševne in gmotne podpore si je „Popotnik“ svest, da je svojim prijateljem po volji in jih najuljudneje prosi, naj mu še zanaprej zvesti ostanejo in mu skušajo novih dobrotnikov pridobiti, da bi zamogel, kakor je pričel, po dvakrat na mesec izhajati ali saj večje priloge dodajati. On si bo vsikdar prizadeval svoje dolžnosti natanko spolnjevati ter se oziral na vse, kar pospešuje v šoli in doma izomiko naše mladine. V slogi je moč; delujmo tedaj vsi složno v dosego tega cilja in podpirajmo ga povsod, kjer le kaj zamoremo, kajti

Tako iz malega stvar naraste velika in slavna,

Volja zbudi se tedaj, truda ne strašite se!

Krasno bo sad slovenske reči ob uri dozorel;

Gani se jak rodoljub! sin bo veselo sejal,

Cvetju se čudil unuk unuka unukove žetve. Koseski

Naročnina za celo leto tri goldinarje, za pol leta 1 gld. 60 kr. a. v. naj se blagovoljno dopošlje saj do 5. januarja 1882. Učiteljski pripravniki ga dobivajo za 2. gold. celo leto.

Spisi in naročnina se pošilja pod naslovom: „Popotnik“ v Celji.

Vesele praznike!

Uredništvo.

O gojitvi petja.

„Popotnik“ je v 16. listu t. l. govoril o petji v ljudski šoli, ker je dobro gojilno sredstvo, mi bi pa gojitev petja še tudi v druge kroge radi razširili, ker ima razun gojilne moči še dosti drugih blažilnih lastnosti. Petje nahajamo le pri dobrih in pošteno veselih ljudeh. To resnico priznava tudi slavni nemški pesnik Schiller rekoč: *„Wo man fröhlich singt, da lass' dich ruhig nieder, Denn böse Menschen haben keine Lieder.“* To je po našem: Kjer se veselo poje, bodi brez skerbi, med budobnimi se pesem ne glasi. Slavni Slomšek pa govori v Drobntinah l. 1847 o petji tako le: Slajše reči na svetu ni, kakor je pesem lepa. Milo mati poje, ko ziblje dete svoje; med pesmijo dete mehko zaspi. S petjem si otroci kratek čas delajo, kadar veselo procesijo peljajo. Dobre volje si kmetič žvižga in poje, orač na polji, kosci na travniku. V pesmih ne čuti težavnega dela. Prepeva si rokodelec med svojim orodjem in delo mu teče izpod rok gladko, kakor vesela pesem iz serca. Pevaje gredo serčni vojaki nad sovražnika v boj; v pesmih jim raste serce. V samoti si poje popotnik, da ga ni strah; poje v ječi jetnik, bolnik na postelji svoje dolge noči, ter si žalosten sirotej kalno serce vedri. V svetih pesmih se molitva pobožnih kristjanov k nebesom vali; zdaj v lepi procesiji pobožnega petja serce kipi. Ni gostije, ni sedmine, ni poštene družine, kjer bi čedne pesmi ne bilo. — In tako je prav; saj tudi ptičica poje; kaj bi človek ne pel! Pesmi le tam slišati ni, kjer ni poštenih ljudi. V „Napreju“ se bere: Pesem je včasih človeku potrebna; nebo mu odpira, ker je iz nebes, daje mu serce, tolaži mu dušo in preganja skerbi iz glave.

Kdo ne spozna in ktereга Slovenca serce ne občuti globoko resnice teh rekov? Pamet in serce nam zadostno spričujeta, da je pesem božji dar, po katerem si človek otožnost in vsakdanje skerbi preganja, nadloge in težave življenja zlajšuje, svoje serce razveseljuje ter svoj duh v rajske višave povzdiguje. — Kolika dobrota za človeka!

Ker je tedaj pesem človeku v resnici potrebna in blažilna, imamo dolžnost lepo petje gojiti in širiti. Med petjem in petjem pa je velik razloček. Na to se zdaj ne oziramo, temveč hočemo le pogledati, zakaj in kako nam je petje gojiti.

Uzroki, po katerih se ima petje gojiti, so posebno ti le: Pesem ima čudno moč do človeškega serca; ona ga omehči, če je drugače še tako neobčutljivo, da se veseli ali tuguje v raznoverstnih stopinjah; zdaj rahlo, zdaj burno, zdaj mirno, zdaj živo, in ta vtis mu ne zgine brez blažilnih nasledkov. Po pesmih se pesniški predmeti v uzorni lepoti človeku prikazujejo; to ga pa za vse lepo vnema, da hrepeni po uzornem, zvišanem. Še le tedaj se v človeku hrepenenje po čednosti in kreposti zbudi, ko je s svojim dušnim očesom gledal lepoto, ko je pesniški duh navdahnil raznim predmetom ter je iz vsakdanjega prizorišča pomaknil v rajske višave. — Pesem ima dalje na človeško domišljijo toliki uplji, da si zamore po njenem navodu sam razne lepe reči domišljati in med tem pozablja reve in nadloge, ki tarejo njegovo revno

serce. Taka sprememba v njegovem notranjem je kaj prijetna in krepilna. Kolikokrat bi se polastil obup človeka, ko bi ga ne varovale nade, koje si po svoji domišljiji stvarja!

Pesem pa upljiva tudi na človeški um. Kje bi še bile razne umetnije, ko bi pesmi ne imeli? One so, rekel bi, vir vseh drugih človeških umotvorov od najstarejših do najnoveših časov. Kiparji, slikarji in drugi umetniki so zajemali in še zajemajo svoje uzore iz pesniških izdelkov in po pravici se pravi, da je pesništvo učiteljica človeštva. Petje je slednjič ono sredstvo, po katerem se društveno življenje pričinja, krepí in oživlja. Kako pusto je v društvu, če se ne glasi lepo petje! Zadoni pa pesem, tedaj se zbudi veselje in radost navdaja naše serce. — Iz teh in enakih uzrokov nam je lepo petje gojiti s tem, da se ga sami vadimo in druge k temu napeljujemo, bodisi po zlaganji lepih pesmi ali po skladanji in petji mičnih napevov. Ker ima zlaganje pesmi in skladba napevov svoje pesebne lastnosti, koje po naravi za to nadarjeni ali umetno izobraženi pesniki stvarjajo, se oziramo tukaj le na vajo v petji, da se pesem sé svojim napevom popeva. Kdor ima sluh in gerlo za petje, naj se vadi in poje!

Kako nam je petje gojiti? Povsod je dosti takih ljudi, ki imajo dober sluh, čisto gerlo in veselje do petja; pri teh je treba le pevovodja. V večih krajih kakor so mesta in tergi, kjer je v petji več izurjenih mož, se leže dobi pevovodja kot na kmetih, kjer je navadno učitelj edini v petji bolj ali manj zveden mož; kajti on mora tudi v šoli v petji podučevati. Kako prilično bi bi bilo, ako bi z onimi učenci, ki že iz šole stopijo in imajo veselje do petja, vaje v petji še nadaljeval! Ni se mu treba bati, da bi ne prišli saj po enkrat na teden k tem vajam. Tako bi imel učitelj več prilike se s petjem bolj pečati, pa tudi pri mladih ljudeh bi se pošteno in lepo petje bolj vkoreninilo in po teh dalje širilo. Kjer je pa v večih krajih, kakor so tergi in večje vasi, več za petje sposobnih in vnetih ljudi raznih stanov, jih lahko sosebno učitelj ali kak drugi zvedenec v petji združuje v pevskih vajah, da se zamorejo potem z lepim petjem razveseljevati. Take vaje niso učiteljskemu poklicu nasprotné, temveč popolnoma primerne, ako se veršijo v takem času, kateri ni poduku šolskih otrok odmerjen. Lepše in zdatnejše zabave bi učitelj skoraj ne mogel najti kakor tam, kjer se rado in lepo poje. Tu je polje, na katerem še on razun poduka v kmetijstvu najlaže svoj izobraževalni poklic zunaj šole nadaljuje, in tako blažilno na splošno omiko ljudstva upljiva. S tem, da se lepo petje goji, se ne pripravlja samo najblaža zabava za pozameznika kakor za ude kakega društva, temveč se odpravlja še tudi dolgočasje in vse, kar iz tega navadno sledi; dalje se pa še odpravljajo po gojitvi lepega petja take pesmi, koje so brez vse vrednosti med prostaki nastale in so znabiti še celo pohujšljive. Tako se doseže dvojina korist: odvracévanje od slabega in napeljevanje k dobremu.

Ker pa se imajo le lepe pesmi z lepimi napevi gojiti, je vprašanje, kje take dobimo? Mnogo jih je še med ljudstvom, ktere je treba z napevom vred zapisati; dosti jih je izdala že glasbena matica in posebej za cerkveno petje cecilijanska družba; precej pa so jih objavili že tudi posamezni skladatelji.

Perva skerb je tedaj vsakemu pevovodji, da si oskerbi z lepimi pesmimi lepe napeve. Ko bi zamogel „Popotnik“ v tem oziru kaj storiti, sosebno če bi objavljaj, kje se dobe dobre skladbe in pa da bi sam prinašal od izurjenih skladateljev napeve,*) da se pred vsem učiteljstvo s temi seznani, bi mu gotovo jako hvaležni bili vsi prijatelji lepega petja.

Naj tedaj vsak, kdor je zmožen in za petje vnet, dela na to, da se lepo petje goji povsod, kjer je le mogoče. Če se v petih, desetih ali več krajih po 10 ali 20 pevcev izuri, kako lepo petje bi bilo, ko bi se potem pevci teh krajev kje sešli in pevali pesmi, kojih so se naučili! Bi si li zamogli misliti lepšo zabavo? Skusimo, znabiti nam se v kratkem posreči, kak veči pevski shod obhajati in si novo vez pridobiti, ktera nas vzajemno združuje v medsobni bratovski ljubezni do našega naroda in njegove vedno više omike. —š—

Učne slike iz zgodovine.

Spisuje Tone Brezovnik.

XVI. Marija Terezija.

(Dalje.)

B. Njena skrb za svoje podložne.

Kakor pogumna se je Marija Terezija pred v boju za svoje pravice proti nezvestim sosednim državam skazala, tako skrbna je bila po srečno končani vojski za svoje podložne. Povsod je znala pomagati, povsod je vedela pravo ukreniti. Združila je vse svoje podložne narode, da so se čutili eno veliko rodbino, ktere mati je Marija Terezija.

Marija Terezija je skerbela za duševno in telesno blagostanje svojih podložnih.

Za duševno blagostanje je skrbela s tem, da je osnovala za vsako mesto, trg in farno vas svojo posebno šolo, kojo naj bi vsi otroci pridno obiskovali. Pozabila tudi ni vbogih gluhonemih otrok; za nje je ustanovila posebno šolo na Dunaji. Za vsako deželo je osnovala eno „i z g l e d n o š o l o“, ktera bi naj bila v izgled vsem drugim.

Za telesni blagor svojih podložnih je skerbela sé sledečim:

- a.) Skerbela je, da se je začela umnejša živinoreja, sadjereja, sviloreja i.t.d. za to je za štajarsko deželo osnovala posebno „c. kr. kmetijsko družbo.“
- b.) Skrbela je, da so se osnovali novi in razširili stari rudokopi.
- c.) „ „ da je obrtnija in trgovina postala živahnejša.**)
- d.) „ „ da se je napravilo mnogo novih cest in pošt.
- e.) Uredila je davke. Do tedaj so bili vbogi kmetje z davki čezmerno močno obloženi.

f.) Odpravila je mnogo nepotrebnih praznikov, ki so ljudi pri delu in oprasku ovirali.

*) Prav rad bo to storil, če ga gg. skladatelji le podpirati blagovolijo. Uredn.

**) Za olehčavo trgovine je vpeljala papirnat denar.

g.) Olahčala je sužnost in zmanjšala tlako.

Njeno blago serce pa tudi ni pozabilo kaznjencev ali onih, ki so bili morda po krivem zatoženi. Kazenska postava je bila do tedaj še nad vse ostra. Še vedno so se smeli moški zaradi malih pregreškov obešati, ob glavo djati ali na štiri kose raztrgati; ženske pa ali vtopiti, ali žive zakopati ali pa na gromadi sežgati. Ako zatoženec ni hotel svoje pregrehe obstati, so ga na tezavnicah (*Folter*) strašno mučili. Mnogi so pri tem strašnem mučenju umrli ali za celo življenje oslabei in za vsako delo nesposobni postali. In vendar se na te tezavnice ni bilo mnogo zanesti (upirati)! Marsikteri stari hudobnež je prestal te muke, svest si svoje pregrehe, med tem ko so nedolžni, premagani silnih bolečin, se pregreškov krivim spoznali, kojih nikdar niso storili ali pa so po nedolžnem hromi in dela nezmožni postali. Marija Terezija je dala toraj napraviti novo kazensko knjigo, po kateri se je imela smrtna kazen le na težke pregreške omejiti, tezavnice pa je za vsem odpravila.

Tudi svojih starih ali za službo nezmožnih vojakov ni pozabila, nego jim priredila posebne hiše, kjer so bili do smrti preskrbljeni. Tako hišo je ustanovila tudi v Ptuiju.

c.) N j e n z n a č a j.

Marija Terezija je bila med vsemi vladarkami, kar jih je kedaj živelo, ena najboljših. Še dandanes živi ime te blage cesarice v najhvaležnejšem spominu.

N j e n p o g u m. Njen pogum je rešil Avstrijo. Komaj je vladanje prevzela, vzdignili so se povsod sovražniki, ki so mladi cesarici hoteli dežele vzeti. Marija Terezija se ni vstrašila, nego je sé svojim pogumom tudi pogum v srcih svojih podložnih vzbudila. Njena neomahljivost je bila obilno poplačana.

N j e n v i s o k u m. Marija Terezija je bila gospa jako razvitega uma. Razen maternega jezika je govorila še latinski, francoski, italjanski in španjski jezik. Znala ja lepo peti ter mojstersko gosti. Učenjake in umetnike je podpirala povsod. Nesmrtno slavo pa si je pridobila sè svojim razumnim vladanjem. S pomočjo ministra grofa Kavnic (rodom Čeha) vladala je izvrstno. Po vsej pravici zove se čas njenega vladanja „zlati čas“ Avstrije. Razpadu se bližajočo državo je prevzela, slavljen in na zunaj močno državo je zapustila svojemu sinu Josip II.

N j e n a p o b o ž n o s t. Druga lepa lastnost te cesarice je bila njena prava, resnična pobožnost. Iskala je resnico le v Bogu, svoje zaupljivo oko je obračala v sreči in nesreči le na Boga in voljno je prenašala, ako ji je Večni poslal kako nesrečo. Rada je hodila k službi božji, kjer je bila sé svojim lepim pobožnim obnašanjem vsem lep izgled.

N j e n a p r i l j u d n o s t i n p o n i ž n o s t. Marija Terezija je bila čezmerno priljudna in ponižna. Pogostoma je hodila v navadni obleki po Dunaji; pogosto je šla v največji vročini ali mrazu ure daleč iz Dunaja, pogledala k svojim podložnim ter ž njimi rada čašico kave popila. Rada je v svoji cesarski palači sprejela vsakega, tudi najubožnejšega ter potrpežljivo in

dobrohotno poslušala njegove težave in nadloge in potem pomagala, če je le mogla.

Njena darežljivost, človekoljubnost in velikosrčnost. Darežljiva, človekoljubna in velikosrčna je bila izvanredno. Že v svoji mladosti je kazala gorko sočutje za nadloge drugih. Komaj šest let stara, je podarila ubogemu vojaku, ki je z obvezano glavo in z bergljo pod pazduho pri vratih neke cerkve sedel, svojo malo zlato vratno verižico, prijazno mu veleča: „Na, vzami in kupi si za to krepilne juhe in nove obleke; moli tude za mojega očeta in mater, da bi jim Bog bil usmiljen!“

Največje veselje ji je bilo od očeta denarja izprositi za uboge in nesrečne. Nekedaj ji oče reče: „Ljuba hčerka! Ti bi menda le zato rada cesarica postala, da bi lahko mnogim pomagala!“ Marija Terezija odgovori: „Ljubi oče! Kaj zamore pač težave vladanja bolj olehčati kot veselje, koje si pripravljamo s tem, da zamoremo ubogim in nesrečnim mnogo dobrega storiti!“

Kot cesarica je skrbela za svoje narode kakor mati za svoje otroke. (Tu noter se lahko vplete pripoved o mladem Vukasoviču (II. Berilo str. 146) in pripoved o bolni ženi (glej prejšnje I. Berilo.)

Kratko pred svojo smrtjo je rekla svojemu sinu Josip II. „Ko bi mogla biti neumrjoča, bila bi le zato, da bi nesrečnim pomagala!“

Pruski kralj Friderik II. ji je zoper vse pravice najlepši del Šlezije vzel. Vendar je imela cesarica vedno besede božjega odrešenika pred očmi: „Ljubi tudi svoje sovražnike,* in ni opustila, se tudi tega kralja vedno v svoji molitvi spominjati.

Marija Terezija kot žena in mati. Omožila se je z vojvodom Franc (Štefanom) Lotrinškim. Svojega soproga je imela čez vse rada. Neznano jo je toraj žalilo, ko ji cesar 1765. l. nagloma umrje. Od tega časa je bila vedno v črni obleki in ni hotela nikacega kinča več na se dati. Vsacega 18. dne meseca (na ta dan je namreč cesar umrl) se je podala na njegov grob molit. Tudi svoje otroke je enako rada imela ljubko za nje skrbela ter jih učila lepih čednosti.

d.) Smrt Marije Terezije. Tako je med vedno skrbjo za blagor svojih narodov doživela svoje 64 leto. L. 1780 (20 nov.) je zbolela na prsih. Potrpežljivo in brez tožb je terpela. Ko je čutila, da se ji približuje zadnja ura, je poklicala svoje otroke k sebi, dala jim lepe nauke, kako naj žive ter jih potem priporočala svojemu najstarejšemu sinu Josipu. Dne 29. nov. 1780 je na svojem slonjaču mirno umrla.

Silna žalost je navdala njene otroke, pa tudi njeni podložni so enako žalovali za njo; kajti umrla je skoro vsacemu mati. Marija Terezija je kratko pred svojo smrtjo izrekla željo, da na njenem grobu ni treba nikacega govora (pridige). Pa vsaj ga res tudi ni bilo treba. Kajti najlepši govor o njej so bile obilne solze, ki so se ne le v palačah, nego tudi v ubogih kočah za njo točile.

Še dandanašnji se spominja vsak Avstrijan te blage cesarice, ki je v najneugodnejših časih tako silno veliko lepega in dobrega storila. Bila je prava

mati svojih dežel in njeno vladanje se imenuje po vsej pravici Avstrije „zlati čas“. Ohranimo jo v hvaležnem spominu!

Domača mačka.

(Učni poskus za višji oddelek.)

Opomba: Živa mačka, ali pa natlačena, in če oboje nemogoče, dobra podoba mačke naj se za uk pripravi.

Danes imamo med nami štirinogatega gosta, ktereга si hočemo natanko ogledati in kaj več v njem spregovoriti in ta je naša domača mačka. Ta žival živi in prebiva povsod, kjer človek svoje domovje ima; ona se derži rada človeškega doma, zato ji pravimo, da je domača mačka. Pravijo, da neki od nubijske mačke izhaja, a ne od divje.

Vsakdo izmed vas jo je gotovo že videl na kaki strehi, v hiši na peči ali pa v kuhinji, kjer ženskam tovaršijo dela.

Njeno telo je kakih 50 cm. dolgo, 25 cm. visoko in zelo gibčno. Ktere delé zapazite na mačkinem telesu?

Mačka ima okroglo glavo, raztegnjen čok, štiri noge in rep. Na glavi ima dva kratka špičasta po koncu stoječa uhlja, mali nosek in gobček. Kako pa so njene oči? — Mačkine oči so svitle z ozko podolgovato zenico, ki se pri belem dnevu, posebno v solčnem svitu zelo stisne, v temi pa razširi. — Čemu? Zato da tudi v temi skoraj tako dobro vidi, kakor po dnevi. — Z nosekom voha, toda njen povoh ni tako dober, kakor pa vid. — Na obeh straneh nosa in gobca ima dolge dlake, to je berke, kakor vidite. Čemu so neki mački te berke? Berke ji služijo za mero, s kojo si luknjo zmeri, skozi katero hoče zlezti. — Kako pa mačka meri luknjo sé svojimi berkami? — Če hoče mačka skozi luknjo, tedaj vtakne naj popred glavo v njo, ako se ji berke ob stranski steni zelo zadenejo in skrivijo, ve, da se svojim celim telesom skozi ne more, ter bi gotovo v luknji obtičala, nasproti pa, ako je luknja tolika, da se ji berke nič ali pa le malo vihajo, potem pa gre brez vse skerbi skozi njo. V gobčku ima mačka ojstre in močne zobe. Posebno dolga sta podočnika; reznikov ima po 6 spredi in v zadi na vsaki strani spodaj in zgoraj izmed močnih kotnikov dva posebno velika robasta in ostra, s kojima nar terje kosti zdrobi. Praznoverni ljudje mislijo, da takrat, kedar košček kruha na enak način popred terga in glavo stresa, božji blagoslov iz kruha stresa.

V gobčku ima mali pa zelo z drobnimi bradavičicami posuti jeziček, ki je precej ojster. — Kaj ima mačka na nogah? Na nogah ima mačka perste z ojstrimi kremplji. Na sprednjih dveh nogah ima na vsaki po pet, na zadnjih dveh pa po štiri perste. Na vsakem perstu ima nožnici podobno votlino, v kateri je skrit serpasto zakrivljen, zelo ojster in špičast kremplj, kojegaovoljno lahko iztegne, pa zopet skrije. Njeni kremplji so tedaj gibljivi. Pri hoji ima kremplje vedno v nožnicah skrite, zato pa lahko tako tiho hodi,

da je skoraj nič ne slišimo, in zato si ne more krempljev nikdar skerhati, ker si jih pri hoji ne izbrusi. Kedaj pa mačka svoje kremplje vendar le potrebuje? — Svoje kremplje mačka le takrat potrebuje, kedar po drevju ali po zidovju pleza, ali se česa prime in koga praskne, če se hoče braniti ali pa maščevati. — Kterega izmed vas je že mačka kedaj prasknila? — Od česa se mačka živi in kaj naj raje vživa? Naj raje vživa meso drugih živali, manjših sezalcev, ktere si sama vlovi. Ktere živali lovi mačka? Mačka lovi miši, podgane, mlade zajce, pa tudi piščeta in druge ptice. Prav rada tudi vživa mleko, slanino, klobase, ter se sploh privadi na vse jedi, ktere človek vživa. — Kako bomo imenovali mačko zato, ker druge živali lovi in vjeda? Zato, ker mačka druge živali napada, lovi in vjeda, jo imenujemo roparico. — Ob katerem času pa mačka gre na rop ali lov? Vselej, kedar je lačna in od domačih ljudi drugih jedi dovolj ne dobi, gre na rop; naj navadnejše pa vendar po noči, če ravno jo tudi večkrat po dnevi vidimo pred kako mišjo luknjo čakati na plen. — Kako pa se obnaša mačka, kedar gre na lov? Kedar gre na lov, takrat se prav počasi in tiho plazi po tleh, tako da se skoraj s trebihom tal dotika in tako se plazi proti onemu kraju, kjer misli, kaj vpleniti. Gredé vedno z repovim koncem miglja; kedar se je v primerno bližino svojega plena približala, skoči mahoma na njega in ga vgrabi, ter sè svojimi ostrih kremplji prime tako dobro, da ji vgrabljen živalica ne more več uiti. — Kaj pa stori mačka sè svojim plenom preden ga povžije? Preden mačka svoj plen povžije, navadno popred ž njim malo poigra, potem ga razterga in slednjič požre. Mačka ima leto po dvojce, četvero in včasih še po več mladih in jih s svojim mlekom doji, zato jo imenujemo dojivko ali sezalko.

Mlade mačke so perve dni slepe. Še le čez dober teden se jim oči odpro. — Zakaj pa mačka svoje mlade večkrat prenaša? Stara mačka svoje mlade zato večkrat prenaša, ker jih pred mačkom skrivlje, kajti stari maček je hud sovražnik mladih, in bi jih gotovo pomoril, ako bi jih zasledil, dokler so še majhne. — Kedar že mlade mačke toliko zrastejo, da same sem in tje lahko hodijo, takrat postanejo prav kratkočasne in smešne. Na gorkem solncu se rade grejejo in med saboj veselo igrajo. Prijetno je igrajoče mačke gledati, ali ž njimi se igrati, je otrokom vendar nevarno, ker bi jih utegnile do krvavega praskniti. — Po barvi so mačke različne; navadno so rujave in černo ržaste. So pa tudi čisto črne, bele, rudečkaste, rujave in pisano lisaste.

Ker nam mačke miši in podgane lovijo, zato so nam zelo koristne; kajti ni boljšega sredstva zoper nadležne miši, kakor so pridne mačke. — Vendar nam pa zna biti mačka tudi škodljiva, da včasih zelo nevarna. Škodljiva nam je, kedar nam vgrabi kako pišče, ali pa ptiča iz ptičnika, ali pa, če nam vkrade slanino ali kaj drugega. Nevarna pa je mnogokrat za male otroke. — Že se je prigodilo, da so mačke otroke v zibelji zadušile in obgrizle. Zarad gorkote, koje mačke rade imajo, večkrat v peč zlezejo, ter sè svojo dlako mnogokrat zatrosijo ogenj. Marsiktera hiša ali skedenj je zavoljo mačke že zgorel.

Čeravno domača mačka pri človeku prebiva, vendar je na njega manj

navezana, kakor pa na kraj ali bišo, kjer prebiva. — Skušnja uči, da so se mačke, ktere so se z družino po dve do tri ure daleč prenesle, zopet povernile nazaj na svoj stari kraj, ker jih ni bilo mogoče na novi kraj privaditi. — Ktere posebne lastnosti se mački prilastujejo? Mačke so hinavske, potuhnjene in nepodučljive. — S psom se redko kedaj zastopita, večidel se hudo sovražita in črtita. Le tu pa tam se včasih vidi, da pes in mačka mirno skupaj iz ene skleda jesta. Mačka pa ima tudi eno lastnost, ki je v resnici vredna, da bi jo posebno otroci posnemali, in to je njena snažnost. Snažna je mačka čez vse. — Kdo izmed vas je že opazoval mačko, kedar se snaži in vmiva? — Kako in kaj dela? Kedar se mačka čisti ali omiva, si liže svoje noge in telo, kamor doseže s svojimi ostrimi bradavičastimi jezičkom, koder se pa lizati ne more, n. pr. po glavi, ali po lici, tam se pa z naslinjenimi sprednjimi nogami lepo gladi tako dolgo, da se popolnoma osnaži. — Svoje blato mačka nikoli ne pusti na mestu, temveč ga vselej prav skrbno zagrebe. Kedar mačka iz kake višine na tla pade, se nikdar ne poškoduje, ker se vselej z nogami prestreže, ter vselej le na noge prileti. — Kaj stori mačka, kedar se komu prilizuje ali dobrika? Kedar se mačka človeku dobrika, takrat kroži okoli njega, se naslanja, hrbet krivi, rep vzdiguje in tako hrči kakor bi se od deleč slišal kolovrat vrteti, — tako rekoč prede. — Kedar je pa jezna, tedaj tudi svoj hrbet kerči, dlaka ji vstane po koncu, oči se ji ognjeno svetijo, z gobčekom široko zeva, prečudno sali in piha. —

Kedar se mačka oglasi ali prav milo zamijavka ali pa se grdo zadere in zavrišči, da jo je težko poslušati. —

Posebno ljubezen imajo mačke do nekaterih rastlin n. pr. do baldrijana. — Vselej, kedar do teh priljubljenih rastlin pridejo, se valjajo in premetujejo po njih s posebnim veseljem; jih izkopljejo z nogami ali pa celo odgriznejo. Čemu nam je mačkina koža in meso? — Lepe mačje kože porabijo se dobro vdlane za obrobjenje zimske obleke, za kosmate zimske kape i. t. d. Mačkino meso pa, čeravno ga ljudja navadno ne uživajo, je vendar za nekterega človeka slastna jed. V veliki in hudi sili n. pr. v času vojske, so ljudje večkrat zelo veseli, če dobijo kako mačko, da si pripravijo jed za silo.

Posebno znamenito je, zlasti pri černih mačkah, da se njihov dlaka v temi iskri, kedar jo z roko večkrat pogladiš. — Kako in odkodi ta prikazen? — Vsled derganja ali glajenja se vname elektrika, ki se vsiplje v malih iskrah od mačje dlake. — Praznoverni ljudje so popred mislili, da je mačka žival hudega duha, v kojoj se neki hudič rad spreminja ter od sebe ogenj siplje, in ravno ta misel je še pri takih ljudeh dandanes vzrok, da mačke tako nevsmiljeno čertijo in preganjajo. —

Mačke so podveržene tudi boleznim. Huda mačkina bolezen je steklina kakor pri psu; da še celo kuga se mačke loti in jo vmori. —

Domača mačka pa prav lahko tudi zdivja. Razun zdivjanih domačih mačk se nahajajo po velikih evropskih gozdih posamezno prave divje mačke, ki so nekoliko večje od domačih.

Razun domačih in divjih mačk so še druge živali po ptujih vročih

krajih, ki so z mačko v sorodu, tedaj tudi mačjega plemena, in te so : lev, tiger, jaguar, panter. —

Od mačke imamo tudi mnogo pregovorov; naj navadnejši so : — „Kar mačka rodi, miši lovi. — Mačkine solze so lažnjive. —

Je priliznjen kot mačka. — Imata se kot pes in mačka. — Kedar ni mačke doma, so miši dobre volje. — Gorje mu, pri komur se mačke in miši bratijo. — Mačka se ne kupuje v žaklju. — Ta ima že shranjenega mačka i. t. d. (Da se vsi ti pregovori prilično otrokom razjasnijo, se samo ob sebi zna).

Kedar je učitelj ta učni poskus dokončal, naj se razna vprašanja na tablo napišejo, učenci pa popred ustmeno, potem pa pismeno odgovarjajo ter v kratkih stavkih ponavljajo naj važnejše, kar je od mačke zapomniti potrebno — Učitelj naj potem učencem obljubi, da jim hoče prihodnjič še povedati o veliki mački-levu. —

Josip Vidic.

Slovniška obravnava v ljudski šoli.

Spisuje V. Jarc.

(Dalje.)

Prihodnji čas.

Ednina.

tvorna oblika

terpna oblika

1. { Jaz bom skril
jaz bom skrila
jaz bom skrilo

- { jaz bom skrit
jaz bom skrita
jaz bom skrito

2. { ti boš skril
ti boš skrila
ti boš skrilo

- { ti boš skrit
ti boš skrita
ti boš skrito

3. { on bo skril
ona bo skrila
ono bo skrilo

- { on bo skrit
ona bo skrita
ono bo skrito

Dvojina.

1. { midva bova skrila
medve bove skrili

- { midva bova skrita
medve bove skriti

2. { vidva bota skrili
vedve bote skrili

- { vidva bota skrita
vedve bote skriti

3. { onadva bota skrila
onedve bote skrili

- { onadva bota skrita
onedve bote skriti

Množina.

1. { mi bomo skrili
me bomo skrile

- { mi bomo skriti
me bomo skrite

2.	{ vi bote skrili
ve bote skrole	{ vi bote skriti
ve bote skrite
3.	{ oni bodo skrili
one bodo skrole	{ oni bodo skriti
one bodo skrite.

Pretekli čas

tvorna oblika

terpna oblika

Ednina.

1.	{ Jaz sem skrili
jaz sem skrila
jaz sem skrilo	{ jaz sem bil skrit
jaz sem bila skrita
ja sem bilo skrito
2.	{ ti si skrili
ti si skrila
ti si skrilo	{ ti si bil skrit
ti si bila skrita
ti si bilo skrito
3.	{ on je skrili
ona je skrila
ono je skrilo	{ on je bil skrit
ona je bila skrita
ono je bilo skrito

Dvojina.

1.	{ midva sva skrila
medve sve skrili	{ midva sva bila skrita
medve sve bili skriti
2.	{ vidva sta skrila
vedve sta skrili	{ vidva sta bila skrita
vedve ste bili skriti
3.	{ onadva sta skrila
onedve ste skrili	{ onadva sta bila skrita
onedve ste bili skriti

Množina.

1.	{ mi smo skrili
me smo skrole	{ mi smo bili skriti
me smo bile skrite
2.	{ vi ste skrili
ve ste skrole	{ vi ste bili skriti
ve ste bile skrite
3.	{ oni so skrili
one so skrole	{ oni so bili skriti
one so bile skrite.

245. Spregajte glagol „vprašati“ po vseh osebah, številih in časih samo v terpni obliki!

246. Iz berila... poiščite vse glagole, pri vsakem pa zapišite a.) osebo, b.) število, c.) čas, obliko (ali dobo).

• Sklanja osebnih zaimkov.

I. oseba

	Ednia.	Dvojina.	Množina.
1. Imen.	jaz	midva, medve	mi, me,
2. rod.	mene, me	naju, naji	nas

3. daj.	meni, mi	nama	nam
4. tož.	mene, me	naju, naji	nas
5. mestn.	pri meni	pri nama, pri nas	pri nas
6. druž.	z menoj (z mano, z meno)	z nama	z nami

II. oseba.

1. Imen.	ti	vidva, vedve	vi, ve
2. rod.	tebe, te	vaju, vaji	vas
3. daj.	tebi, ti	vama	vami
4. tož.	tebe, te	vaju, vaji	vas
5. mestn.	tebi	pri vama, pri vas	pri vas
6. druž.	s teboj (s tabo, s tebo)	z vama	z vami

III. oseba.

a) moški spol.

1. Imen.	on	ona (dva)	oni
2. rod.	njega, ga	nju, ju	njih, jih
3. daj.	njemu, mu	njima, jima	njim, jih
4. tož.	njega, ga	nju, ju	nje, je, njih, jih
5. mestn.	pri njem	pri njih (pri njima, nju)	pri njih
6. druž.	ž njim	ž njima	ž njimi

b) ženski spol.

1. Imen.	ona	oné (dve)	one
2. rod.	nje, je	nju, ju	njih, jih
3. daj.	njej, jej, nji, ji	njih, njima.	njim, jim
4. tož.	njo, jo	nju, ju, ji	nje, je
5. mestn.	pri njej, nji	pri njih, pri njima.	pri njih
6. druž.	ž njo	ž njima	ž njimi

c) srednji spol.

1. Imen.	ono	oni, oné (dve)	ona, one
2. rod.	njega, ga	nju, ju	njih, jih
3. daj.	njemu, mu	njima, jima	njim, jim
4. tož.	nje, je, njega, ga	nju, ju (je)	nje, je
5. mest.	pri njem	pri njih, pri njima	pri njih
6. druž.	ž njim	ž njima	ž njimi

V več sklonih osebnega zaimka vidite po dve ali še več oblik, daljše in krajše. Ktere oblike pa naj se rabijo navadno?

Daljše oblike se rabijo od začetka stavkov ali če zaimke posebno naglašamo (to posebno v nasprotnih stavkih ali pa za predlogi); drugače se rabi krajša oblika.

247. Sledeče stavke pazno prečitajte in je izdelajte a) v prvi — b) v drugi osebi!

(Dalje sledi.)

† Dr. Janez Bleiweis vitez Trsteniški

29. nov, t. l. je vmerl v Ljubljani g. dr. Janez Bleiweis, najmarljivejši slovenskih pisateljev in uzorni rodoljub. Rodil se je v Kranji 19. nov. 1808. Ljudske šole je doveršil doma v Kranji, gimnazij in modroslovje, kar je sedaj sedmi in osmi gimnazijski razred, v Ljubljani od 1819 — 1826. Po tem se je učil zdravilstva na Dunaji do 1832, kjer postane doktor zdravništva. Ker se je še zraven tega živinozdravništva posebej do dobrega naučil, je ostal na Dunaji kot pomožni učenik na živinozdravniški šoli do l. 1843. Od tega časa pa je bil v Ljubljani kot profesor na zdravniški šoli in ob enem tajnik c. kr. kmetijske družbe na Kranjskem.

Že 5. junija l. 1843 je prišel prvi list „Novic“ na svitlo, ktere je on uredovati in izdajati začel. „Novice“ so ostale pod njegovim pokroviteljstvom do njegove smrti. One so bile dolgo let sredotočje vsih slovenskih pisateljev ter so edine Slovence v pisavi zjediniile in tako pripomogle, da se je naše slovstvo začelo jako krepiti. Ravno tistega leta je izdal tudi „Bukvice za kmeta“, l. 1846 „Miloserčnost do živali“, l. 1850 Nauk od podkavanja konj, l. 1851, kako se murve sadè, svilodom streže in svila prideluje, l. 1852, kako se pri porodih domače živine ravnati l. 1855, kako se mora meso in klavna živina ogledovati, da se z okuženim ali drugače bolnim mesom ne zatroši kaka nevarna bolezen, l. 1871 je izdal „Nauk o umni živinoreji.“ Od l. 1844 do svoje smerti je vsako leto mnogo, sešebno gospodarjem koristnih reči napisal v „Veliki pratiki“. L. 1849 je izdal „Letopis slovenskega društva na Kranjskem,“ v letih 1850, 1852, 1854 in 1855 pa „Slovensko berilo“ za 1. 2. 3. in 4. gimnazijski razred. Od 1852 — 1856 je izdajal „Slovenski koledarček“ kterege imamo pet zvezkov. L. 1854 je povzročil, da je preč. Ljubljanski knezoškof izdajo nemško slovenskega slovarja na svoje stroške prevzel. V letih 1864 in 1865 nam je pripravil pet zvezkov „Slovenskih glediščnih iger.“ Kot ud, odbornik in od l. 1875 predsednik „Slovenske Maticе“ je bil neumorni sodelavec tega društva, kar pričajo Letopisi, ktere je od 1875 sam uredoval. Razun navedenih imamo od njega še mnogo drugih prekoristnih spisov sešebno v Novicah. Po takem je Bleiweis kot pisatelj neizmerno veliko storil za povzdigo slovenskega slovstva kakor tudi za povzdigo umetnega kmetijstva. Bil je iskren rodoljub, pošten značaj in vsestransko neumorno delaven za blagor slovenskega ljudstva. Pošteno je tedaj zaslužil čast, kojo so mu Slovenci skazali l. 1878 ob priliki njegove sedemdesetletnice in o njegovi smrti, ktera je serce vsakega rodoljuba z globoko žalostjo napolnila.

Njegovih velikih zaslug niso pripoznavali samo le Slovenci, temuč tudi cesarji in kralji. V znamenje hvaležnosti za njegove zasluge so mu podarili l. 1861 štajarski Slovenci sreberno majolko, l. 1863 je dobil od hvaležnih Slovencev srebern tintnik z zlatim peresom, l. 1862 mu je poslal ruski cesar Aleksander viteški red sv. Vladimira, l. 1866 mu je podelil avstrjski cesar viteški križ Franc Jožefovega reda, l. 1867 mu je priznalo Moskovsko vse

učilišče sreberno svetinjo in že l. 1846 je dobil od bavarskega vojvoda Maksa bronasto svetinjo v priznanje njegovega vsmiljenega serca. Letošnje leto mu je presvitli cesar podelil plemstvo z priimkom: „Vitez Trsteniški“. Razun tega pa so ga razna znanstvena društva kot svojega pravega ali častnega uda zvolila. Zavoljo njegovih znanstvenih in drugih domoljubnih zaslug so ga mesta in občine po Slovenskem imenovalе svojim častnim udom in slovenski narod ga je počastil z nazivkom: O č e S l o v e n c e v. Ohranimo ga v hvaležnem spominu posebno s tem, da po njegovem izgledu vsak po svojem marljivo delamo na blagor našemu narodu!

—r

Dopisi.

Ljubljana, 4. decembra. Iznenadil se boš, dragi Popotnik, da Ti kako sporočilo dobaja odtod, od koder še do zdaj nobenega dobil nisi, dasiravno se že skoraj dve leti po širnem svetu trudiš. Pa glej, ko bi se ne bil neki dolenjski dopisovatelj v Tvojem zadnjem listu oglasil, bi morda še tega sporočila ne imel. Ta namreč pravi, da se je v letošnjem zborovanji „Slov. učit. društva“ v Ljubljani nekaka graja izrekla dolenjskim učiteljem, ker ni nikdo izmed njih ud društva, in to mi je dalo povod, da to stvar razjasnim. Jeden ali drugi učitelj iz Dolenjskega je prej enkrat nekemu udu ali odborniku rekel, da misli k društvu pristopiti in vsled tega se je v zboru vprašalo, če je kdo tudi v resnici pristopil, na kar se je odgovorilo, da še do zdaj nikdo. Kaj družega ni bilo. Mogoče, da se je hotelo po unem javnem vprašanji in odgovoru na pristop le opozoriti! Želimo pa vendar prav iz srca, da bi se saj bolj živahno gibanje med gg. učitelji na Dolenjskem pričelo in jako mi dapada misel, kojo je g. dopisovatelj sprožil. Da bi se le vresničila! Še nekaj družega. Pri učiteljskem zborovanji v Ljubljani pa se je tudi govorilo o tem, če bi kazalo ali ne, da se vsi trije šolski listi na Slovenskem v enega združijo. Pri tem razgovoru se pa pokaže, da se za rešitev tega vprašanja poprej ni zadostno poskerbelo, kajti brez popraševanja urednikov dotičnih listov se ta stvar ne da vgodno rešiti, posebno, ker niso udje „Slov. učit. društva“ sami za to kompetentni, temveč še tudi drugi faktorji, sosebno pa uni, ki pri raznih listih sodelujejo in jih drugače podpirajo. Iz teh uzrokov se zarad šolskih listov ni nič sklenilo, toraj ostane vse, kakor je do zdaj bilo. Pa ko bi se bil tudi kak sklep storil, naj bi slovenski učitelji le en list imeli, bi to našega šolstva ne pospeševalo, ker bi potem manj naročnikov bilo na slovenske šolske liste, kakor jih je zdaj. S prenehanjem „Slovenskega Učitelja“ naš edini „Učiteljski Tovariš“ na naročnikih ni nič pridobil in bi tudi zdaj ne, če prenehata Šola in Popotnik. Večina tistih učiteljev, ki zdaj ta dva lista prebirajo, bi potem nobenega domačega šolskega lista ne imeli ali bi segali pa po ptujih, kar je domači stvari gotovo prej v kvar ko v korist. Le v taki dobi, ko se učiteljstvo sploh domačim šolskim listom je tako privadilo, da jih ne more več pogrešati, bi se dalo vspešno na en list misliti, če ima večini povoljni program in ta je zopet le tedaj mogoče, če list strogo kot

šolski list ostane, ki donaša samo šolo in učiteljstvo zadevajoče stvari brez vsega ozira na politično stališče. Sploh pa, če trije listi ne morejo shajati, bodo tisti sami od sebe prenehali, koji nimajo zadostne podpore v gmotnem ali duševnem obziru, in zato ni treba nobenega posebnega sklepa. Dokler imajo pa toliko podpore, da lahko shajajo, je to veselo znamenje za njihov obstanek in čast za narodno učiteljstvo, ki je gmotno in duševno zmožno si samo po več listih pomagati. Prevelika centralizacija v tem obziru bi prej škodovala ko koristila, ker ima navadno v svojem nasledku birokratizem, koji drugače delavne in spretne moči prezira, ovira ali jim celo naravnost nasprotuje. Vsem tem posledicam se je „Slov. učit. društvo“ izognilo s tem, da je slovenske šol. liste prepustilo prihodnosti v odločbo in še poverh z ozirom na „Učit. Tovarša“ izreklo: Bolj ko se kak list podpira, boljši je in lože shaja. O Tebi, dragi Popotnik, in o Tvoji sestri Šoli so vedeli le tisti učitelji kaj praviti, ki so od daleč v Ljubljano prišli, drugače pa sta Vidva tukaj skoraj popolnoma neznana ptujca; zato Vaju v Ljubljani nikdo hvaliti ali grajati ne more in odtod prihaja tudi ona rezervirana debata o zjedinenji slov. šol. listov. Toliko za danes, dragi Popotnik! Kedar pa zopet prilika tako nanese ko sedaj, se smeš zanašati na kako sporočilo za Tvojo torbico.*) Pozdrav Tebi in vsem Tvojim prijateljem!

—e—

Ljutomer. Dne 1. decembra t. l. je imelo okrajno učiteljsko društvo tukaj svoje mesečno zborovanje, ktero se je pričelo točno ob 10. uri. Navzoči so bili vsi udje razven enega. Se svojo navzočnostjo so društvo tudi gg. Mihelič, nadučitelj pri sv. Jurju na Ščavnici, Šijanec in Božić, posestnika, počastili. K prvemu pozdravlja g. prvosednik navzoče in izrazi posebno veselje nad Šijancem in Božičem, da se tudi ona za učiteljski napredek zanimivata, ter izrazi željo, da bi se vsikdar zborovanj vdeležila. Na to prebere tajnik zapisnik zadnjega zborovanja, kateri se odobri. Temu je sledil nazorni poduk, ref. Kovačič. Za izgled si je izvolil drevo, in pokazal pri nekterih učencih, katere je sabo prignal, kako se zamore ta naloga rešiti. Potem stopijo pevci v okrog in zapojejo „Strunam.“ — Na to nastopi g. Marin in govori v Prešernu. Govornik je nalogo vsestransko dobro rešil, zato se mu je g. prvosednik tudi zahvalil. Po predlogu g. Horvata se je zavodu za učiteljske vdove in sirote 5 gl. iz društvene blagajnice odposlalo. G. prvosednik naznanja potem sè tužnim srcem žalostno novico o izgubi, katera je slovenski narod zadela. Izgubil je namreč svojega očeta in voditelja Dr. Bleiweis-Trsteniškega. Vabi navzoče, naj izrazijo svoje sočutje s tem, da vstanejo; kar se zgodi. Prihodnje zborovanje bo 9. svečana. Na dnevnem redu je: računstvo in slovnica. Konec zborovanja ob pol enih.

Kovačič.

Ormož. Moje poročilo o delovanji našega okrajnega učiteljskega društva obsega za sedaj štiri zborovanja. Da je kratko popišem, naj omenim le sledeče: Izmed dopisov je vredno omeniti onega, v katerem okr. šolski svet društvu svojo popolno zadovoljnost o njegovem delovanji izreče in njegovo marljivost pripoznava. Govori v teh sejah so bili sledeči: 1. „Kako zamore narodni

*) Prosimo lepo, da še večkrat kaj sporočujete.

učitelj na šolsko občino vpljivati? Gov. g. Srečko Majcen); 2 „Nazorni nauk v narodni šoli in sicer: a) razverstitev tvarine za 1. in 2. oziroma 3. šolsko leto. b) Poučni izgled“. (Gov. g. Iv. Kosi); 3. „Sv. Tomaž,“ Zemljepisna in zgodovinska črtica. (Gov. g. Jože Majcen); — 4. „Prešeren slovenski pesnik.“ (G. Jože Freuensfeld.); 5. „Spisne vaje v narodni šoli.“ (G. Jan. Košar); 6. „Razdelitev učne tvarine Eichlerjevih risank za 1. 2. 3. in 4. razredne narodne šole.“ (Poročevalci gg. Kosi, Košar in Majcen jun.); Železo in njegove rude.“ (G. Jan. Koprivnik, c. kr. vadniški učitelj v Mariboru); — 8. „Poročilo o letošnji konferenci učit. zveze v Judenburg-u“ (G. Jan. Košar); 9, Kakšno vrednost imajo izleti z mladino, in kako se mora učitelj na tiste pripravljati?“ (G. Fr. Rakuša); 10. „O učnem jeziku po naših naučnih načrtih“ (G. Srečko Majcen). Vidi se, da društvo razvija precej veliko marljivost in kaže veselo delovanje. Vsaka razprava je bila vestno izdelana. Ker je g. Koprivnik o zgornj imenovanem predmetu v nemškem jeziku govoril, nam je podelil slovensko terminologijo o dotičnih izrazih. Želimo, ga skoraj zopet imeti v naši sredini. — G. Jan. Košar je predlagal, naj se voli odbor, ki bi sestavil spisne vaje za 1, 2, 3 in 4 razredne šole po potrebah našega okraja. Predlog se sprejme, in v odbor so bili voljeni gg: Kosi, Stuhec, Košar, Strenkl in Unger. — Želeti je pač, da spravijo ti gospodje rezultat njihove razprave kmalo na dnevni red. G. Košar-u se je iz blagajnice za vožnjo v Judenburg, kot odposlancu dovolila odškodnina 12 gld. — Okr. š. svet je na prošnjo našega društva dovolil vpeljavo Eichler-jevih risank v vseh šolah našega okraja. — Društvu so pristopili kot pravi udje gg. Ferd. Rauschl, nadučitelj, Jan. Jurša učitelj in gdčn. Ana Schönwetter, učiteljica, vsi v Ormož-u; za podpornega uda č. g. Trampuš, župnik pri sv. Bolfenk-u. Mora se reči, da se je obiskovanje naših rednih sej precej poboljšalo, da imamo živahne debate in je društvo za dober vspeh v šolstvu jako vneto. Pri vseh štirih sejah, o katerih sem s tem na kratko poročal, je predsedoval g. Srečko Majcen iz Ormoža.

1. decembra 1881 je zborovalo naše društvo 10. krat v tem letu. Razun 4 so bili vsi udje navzoči. Gdčna. Milka Pirnat, predsednikova namestnica otvori sejo in naznani, da ima za danes ona predsedništvo, ker g. Majcen ml. zavoljo bolehnosti ne more priti. Ona predstavi potem gg. Franca Meglo in Ant. Močnik-a kot nova prava uda, in pové, da želijo kot podporni udje društvu pristopiti gg. Louis Martinz, Karl Schauer v Ormužu, in J. Žnidarič, nadčelnik kr. š. sveta na Humu. Ta prikazen, da se tukajšnje prebivalstvo tako za našo stvar zanimiva in podpira naše društvo, kaže, da je gibanje v njem precej živo, da je delovanje njegovo marljivo, zdatno in hasnovito; vidi se iz velikega števila podp. udov, da sega upljiv našega društva daleč čez društvene meje med prebivalstvo. Da bi le v prihodnje tako ostalo! Zapisnik zadnje seje se prečita in odobri. Prebere se

 Današnji list obsega 1½, pole s pesemsko prilogo.

pismo g. Janeza Koprivnik-a, c. k. vadniškega učitelja; na to pride njegova nam poslana terminologija o železu in železnih rudah v razgovor. Temu sledita dva nasvetu. 1. Gosp. Košar predlaga, naj se g. Koprivniku izreče hvala za njegov trud v našem društvu v Popotniku (se s tem zgodi, pis.); 2. G. Jurša pa nasvetuje, da bi se omenjana terminologija v „Popotniku“ ponatisnila. Potem se*) govorilo, kako bi se naša društvena pravila popravila. G. Jurša predlaga: Naj se voli odbor, ki bo imel v prihodnji seji poročati o prenapredbi in zboljšnji pravil, in gg. udje naj do 25. t. m. odboru svoje dotične želje naznanijo. Se sprejme. V odbor se volijo gg. Jurša, Košar, Strenkl. — Konec zбора. F. R.

Ptuj. Dne 1. decembra t. l. je imelo učit. društvo svojo redno mesečno sejo. Navzočih je bilo 24 udov; g. predsednik Robič otvoril sejo ob 11. uri predpoldne naznanjaje, da je poslal mestnemu zastopu zahvalnico zaradi prizadevanja, da se niso učiteljem plače znižale, in ob enem prošnjo, naj bi se mestni zastop še nadalje za materijalno stanje učiteljev potezal. Zaradi napak, ktere so se pri razpošiljatvi pisem od okraj. šolskega sveta na posamezna šolska vodstva godile, prečita g. predsednik vlogo, ktero je v tej zadevi sl. okraj šol. svetu poslal, ker se še do sedaj novi okraj šol. svet ni konstituiral. Prečitelo se je tudi vabilo k seji kmetijske družbe, katera se je ravno tisti den ob 2. uri popoldne vršila. Ker se je pri letošnji okraj uč. konferenci pri razstavi zvezkov za naloge in spise pokazalo, da so naše šole tem obziru še v slabem stanju, prednaša g. predsednik uvod svojega predavanja o tem, kako bi se dalo tej napaki v okom priti, in omenja, da je temu krivo poprejšnje šolanje učiteljev, nadalje osobito to, da se še dandanes merodajni krogi niso vspeli do tiste višočine objektivnosti, da bi moral slovenski jezik osobito v ustavnej državi pripoznati se med Slovenci, kakor izključljivo učni jezik v narodni šoli, in tretjič je učitelj tudi sam temu kriv. Nadaljevanje te razprave in pogovor o tem je preložil na prihodnje seje in sklenilo se je ob enem, naj bi se sestavil poseben odbor, kateri bi sestavil primeren načrt glede postopka pri spisih in nalogah. G. predsednik pohvali marljivo delovanje učiteljskega društva za 1881. leto, v katerem se je vršilo 8 prednašanj različne vsebine. Nadalje naznanja, da je društvo v začetku leta imelo 42 udov, 3 so med letom iztopili, pristopilo pa jih je 7, tako, da šteje društvo koncem leta 46 udov. G. blagajnik Kranjec naznanja ugodno gmotno stanje uč. društva, poleg vsega tega, da posamezniki niso redno svoje društvenine vplačevali. Potem se je vršila volitev odbora za novo društveno leto. Ker so nasprotniki mislili, da g. Robič, ker je preobložen z delom pri okraj. šol. svetu, ne bode več mogel predsedništva prevzeti in društvo bode samo ob sebe razpalo, prevzel je na prošnjo društvenikov zopet predsedništvo in bil soglasno predsednikom voljen; namestnikom pa g. Fr. Žiher, nadučitelj v Vurmbergu, zapisnikarja sta: učitelj Kele v Halozah in gdč. Rab, uč. v Ptuj. Blagajnik je g. uč. Kranjec, knjižničar g. Lohmer, oba v Ptuj; odborniki so gg. nadučitelji: Šijanec pri sv. Lovrencu v Sl. goricah, Možina, pri sv. Marku niže Ptuja, in Silvester, pri sv.

*) Ako g. pisatelj to dovoli, se bo rado storilo. Uredn.

Barbari v Halozah. Proti željam nasprotnikov se je tedaj novi odbor konstituiral, vodstvo je v izvrstnih rokah, želimo mu srečen napredek!

Dne 3. novembra t. l. je imelo naše uč. druž. svojo redno mesečno sejo. Navzočih je bilo 32 udov. G. društveni predsednik Robič otvori sejo ob 11. uri predpoldne presrčno pozdravlja vse navzoče in žele, da bi se v novem šolskem letu po pridnem in vestnem delovanju posameznikov kakor skupno zaželen uspeh dosegel in vabi ob enem vse navzoče k marljivemu pohanjanju mesečnih sej. G. predsednik pozdravi in predstavi tudi nova dva uda našega učit. društva, namreč gđc. uč. Dominkuš v Cirkovcih in g. učit. Lohmerja, namestovalca Romih-ovega. Izrekla se je pri tej seji soglasno zahvalnica vis. dež. odboru, kakor tudi vis. dež. zboru, da se niso — kakor je bilo nameravano — pri letošnjem zasedanju dež. zbora učiteljem plače znižale. G. predsednik Robič naznani, da je kot učiteljski zastopnik strokovnjak v okraj. šol. svet od vis. dež. šol. sveta za prihodnjih šest let potrjen, na kar zagromi burni: „Živio!“ Na to govori novi g. zastopnik obširno in jedrnato o „učiteljskem zastopstvu v okraj. šol. svetu.“ Primerjal je v svojem govoru pravice, ktere je učiteljstvo po novih šolskih postavah zadobilo in ktere je poprej imelo. Povdarja nadalje, da se moramo z vspešnim delovanjem, primernim obnašanjem in resno željo po duševnem napredovanju za vživanje sedanjih pravic hvaležni kazati. Govornik pojasnjuje z živimi barvami težko stanje strokovnjakovo v okraj. šol. svetu in njegov težaven delokrog. Nikdar noče opustiti pravičnih in neprotipostavnih želj od strani zastopanih učiteljev poslušniti, in njegova prva skrb bode, te želje pri okr. šol. svetovalstvu pojasnjevati in utemeljevati, ter njih vresničenje zahtevati. Trudil se bode vedno, da se bo zaupanja, ktero mu je učiteljstvo po zvolitvi svojim zastopnikom v okraj. šol. svet podelilo, vedno vrednega kazal; ako pa on tega ne stori, vedelo bode učiteljstvo, kaj ima pri novi prihodnji zvolitvi svojega zastopnika storiti. Po teh besedah sledilo je živo odobravanje. Uč. Kelc se zahvali v imenu navzočih novemu zastopniku za njegov temeljit razvoj o svojem novem stanju, iz katerega je razvidno, da zastopnik svoj položaj popolnoma razume in bode po vestnem izvrševanju tega, kar je razvil, lahko od učiteljstva skazano mu zaupanje opravičeval. Končno mu želi srečen in vspešen napredek pri svojem težavnem poslu, ter mu vsklikne krepki „Živio!“ kar vsi navzoči store. Pri tej seji je naše društvo tudi dobilo pohvalnico od sl. okraj. šol. sveta za marljivo in vspešno delovanje. G. nadučitelj Vidovič s Cirkovec opozoruje novega g. zastopnika, naj se različne napake pri razpošiljanju pisem od okr. šol. sveta odstrane, proti katerim napakam mu g. zastopnik obljubi delovati. Ker so bile s tem točke dnevnega reda dovršene, sklene g. predsednik sejo ob 12. uri.

J. Kelc, zapisnikar.

Št. Jur ob južni železnici. Nisem bil sicer namenjen poročati o uradni konferenci, ki smo jo imeli učitelji iz okrajev: celjska okolica, Konjice in Šmarje, dné 25. avgusta t. l. tukaj v Št. Jurji ob južni želez., ker sem pričakoval, da bodo to storili drugi dopisovalci, a dalje časa ko pričakujem dopisa o tej konferenčni vršitvi, bolj uvidam, da smo se zanašali drug na dru-

zega in pisal — ni nihče; ker bi pa vendar vtegnilo koga to zanimati in in da se tej vrli skupščini obravnajoči tako vsestransko temeljito pretehtane obravnave ohrani mali spominek v „Popotniku“, hočem zamujeno — sicer pozno — a vendar kolikor mogoče — popraviti. Zborovanja se je udeleževalo blizu 70 učiteljev in učiteljic iz omenjenih okrajev. C. kr. okrajni šolski nadzornik g. Mihael Nerath otvoril skupščino zjutraj točno ob osmi uri spominjaje se presvitlega cesarja kot najvišjega darovatelja šolskih postav s trikratnim „Hoch“ in „Slava“, kar med navzočimi krepko odmeva. Po navadnih uvodnih formalnostih si g. predsednik voli svojim namestnikom g. Lopana, nadučitelja v Celji, skupščina pa si voli zapisnikarja g. Kolariča, nadučitelja v Grižah in g. Voduška, podučitelja v Teharjih. O napredku šol v teh okrajih se g. nadzornik v obče izrazi povoljnejše ko kedaj prej; pozameznim šolam vendar priporoča marljivejše gojenje jezika; spisue naloge, katerim naj bo tvarina iz bližnjega okrožja otroškega, n. pr. iz prirodopisja, zgodovine itd., naj se vselej pridno in vselej pred popravijo, preden se dá druga naloga. Enake dobre svete je vpletal g. predsednik pri vsakem predmetu, pa ne le pedagogično didaktične, ampak tudi druge važne svete je dajal: priporočal je učiteljem prizanesljivost in lepo porazumenje med sabó; tudi politične dolžnosti in pravice naj učitelj izvršuje po svojem prepričanju, vendar naj se ne dá rabiti kot agitator proti eni ali drugi stranki. Izmed postav in ukazov objavljenih omenim le te: Naučno ministerstvo ukazuje, da, ker učeča se mladež sili preveč v srednje šole tako, da so že navadno prenapolnjene, naj se učencem pojasnjujejo in priporočajo obrtnijske šole. Učitelji, ki hočejo prositi od tú v druge kronovine, morajo to storiti po vis. dež. šol. svetu štajarskem. — Kadar ima šolska mladež spoved in sv. obhajilo, sme biti tisti dan prost. — Po objavljeni ukazov nastopi poročevalec g. T. Brezovnik, učitelj v Vojniku, ki v gladki besedi jedernato obravnava „viša čutila“. Debate o tem predmetu se razven poročevalca udeležujeta g. Lopan in g. Klemenčič. Ker se nadjam, da bodo itak gg. poročevalci svoje izdelke v kakem listu objavili, naj onih tu samo omenim. Gospod nadučitelj Vidč od Št. Pavla poroča o složnem delovanju na več razrednicah v prav skrbno zbranem in marljivo obdelanem čistem govoru. Debate o tem predmetu so se udeleževali soporočevalca Cvahte in Lopan, potem Žager, Kupnik, Jarc, Teran, Grebenec, Klemenčič, Leitgeb, Rupnik in Kokot. Ta razprava se je kaj na široko raztegnila in je bila prav živahna. Med to razpravo je došel telegram od namestnijskega svetovalca c. kr. okrajnega glavarja g. Haas-a, kateri je zadržan udeležiti se konference, želi pa zbranim učiteljem naj lepše uspehe. Ta brzjav priljubljenega načelnika okr. šol. sveta se je z navdušenostjo sprejel. Tretji poročevalec nastopi g. Dom. Serajnik, učitelj v Konjicah; on obravnava učni poskus iz zemljepisja in si v ta namen izbere celjski okraj kot nadaljevanje konjiškega okraja. Debate o tem predmetu so se udeleževali razven poročevalca še gg. Kokot, Grah, Grebenec, Klemenčič in g. predsednik sam. Vsi ti referenti so govorili v književno-pravilnem slovenskem jeziku, isto tako tudi večinoma oni, ki so se debat udeleževali. Kot zadnji referent

je govoril g. Košutnik iz Dramelj o navadnih drobcih. Tudi o tem je nastala precej živa razprava, katere so se udeleževali gg. Leitgeb, Serajnik, Rupnik in Grah. G. predsednik se zahvaljuje poročevalcem za njihov trud. Ko so še načelniki bukvarničnih odsekov poročali o stanju bukvarnic za vsak omenjenih okrajev, se prično volitve v stalni odbor in bukvarnični odsek skupaj na tri leta. Za celjsko okolico so bili izvoljeni: Lopan, Jarc, Brezovnik, Vučnik in Vrečar. Za Konjice: Kapun, Teran, Serajnik, Malenšek, Leitgeb. Za Šmarje: Šumer, Jurkovič, Blenk, Sirk in Flis. Dalje so se še vršile volitve zastopnikov učiteljstva v okrajne šolske svete; bile so nenavadno živahne. V celjski okrajni šol. svet je bil voljen g. Lopan, v konjiški g. D. Serajnik in šmarki g. Jurkovič. S tem je bil dnevni red zvršen. G. nadzornik se sklepaje zborovanje v kratkih pa zbranih besedah udeležiteljem zahvaljuje za vstrajnost; g. Brezovnik pa se z v srce segajočimi besedami zahvaljuje g. nadzorniku za možato, nepristransko voditev in ljubeznivo obnašanje proti učiteljstvu. V. Jarc.

Iz Vojnlka. Ko sem se po potovanju v počitnicah vrnil zopet domu, opozorili so me nekteri prijatelji in kolegi na v 225. šte. „Sl. Naroda“ tiskan članek „Ali nas g. naučni minister res ljubi?“ ter mi povedali, da nekteri gospodje mene za pisatelja onega članka imajo, vpiraje se namreč na podpis „V ški,“ kar se po vsem ujema z „Vojniški.“ Presiljen sem toraj tudi svoje mnenje o tej kočljivi stvari izreči. — Pred vsem moram odločno reči, da oni „V ški“ nikakor nisem jaz, ampak da je pisatelj onih verstic neki drugod ter svojo osebo (po pravici ali krivici, to naj odločijo drugi) vedno identificira s celim slovenskim národom.* Za povod tega članka je vtegnilo biti berž ko ne to, da vis. š. oblastnije vsake slovenske knjige za šolsko rabo ne poterdi. Že enkrat sem letos na tem mestu izrekel, da vlada kake slovenske knjige ne preganja zato, ker je slovenska, ampak k večjemu zato, ker ne zadostuje povsem. Tako pa dela, kolikor je meni znano, s slovstvenimi proizvodi vseh národov širne Avstrije in tako mora tudi biti, kam neki bi drugače prišli! S takim korektnim postopanjem nakopala sta si tudi naša gg. nadzornika Ranner in Ambrožić neizbrisljivo sovraštvo dopisnika onega članka. Ne vem, so li tamkaj navedena fakta resnična ali ne, toliko pa vem, da ta dva gg. nadzornika nikdar nista bila taka nasprotnika slovenščine (njih maternega jezika) in slovenskih učiteljev, kakor se tamkaj naslikujeta. G. Ranner, razupit od nekterih, menda njegovih osebnih sovražnikov, kot strasten germanizator, rekel je dne 5. avg. 1880 pri uradni učit. konferenci v Ptuj s predsedniškega stola, naj vsi učitelji njegovih okrajev podpirajo „Popotnika“ duševno in gmotno, ker ta list vsem potrebam spodnještajarskega učiteljstva ustrezuje. Pri učit. zborovanju pri sv. Miklavži pri Ormuži dne 8. jul. 1880 je g. Ranner po predlogu g. učitelja Kosija, naj se „Vrtec“ zdatno podpira, temu predlogu krepko pritrdil ter toplo priporočal, da bi v nobeni šol. knjižnici tega časopisa z dodatki vred ne manjkalo.* Vprašam! Bi li g. R., če bi bil v istini tak germanizator, kakoršnega ga nekteri po sili imeti hočejo, bil priporočeval strogo narodne slovenske liste in to še pri

*) Moralo se je tukaj skrajšati in več preostrih pušic opustiti.

uradni koferenci? Kteri nadzornik na slovenskih tleh se je do sedaj pri enaki priliki tako narodnega skazal?*) Kje se je g. Ambrožič pokazal sovražnika naše národnosti ne vem, pač pa vem, da se je v narodnosti na štajarskem najbolj zanemarjenem marenberskem okraju pri okr. sejah parkrati potegnil za ubogo slovenščino. Jelite g. dopisnik, tako počenja „strasten germanizator“? Vprašajte dalje učitelje okrajev, katerim je bil dosedaj g. Ambrožič nadzornik, je li se bo kateri pritožil, da je národne učitelje prikrajševal pri „boljših dohodkih, pristarostnih dokladah“ zato ker so narodni. Slišali boste, da se to nikjer ni zgodilo. Če kateri národni učitelj ni dobil „boljših dohodkov (ne morem si misliti kakšnih) ali starostnih doklad“ odbit je bil pač zavoljo drugih uzrokov, ne pa zavoljo svoje narodnosti. Najboljši dokaz o g. Ambrožičevi nepristranosti je pač to, da so vsi učitelji, tudi najnarodnejši, žalovali po ujevovi izgubi. Kdo je prav za prav „tisti na novo imenovan gospod, ki je „šviga švaga čez dva praga“ ne vem. Ali če g. dopisnik misli s tem obče spostovanega g. R... ča (druzega si ne morem misliti, ker še ni bil imenovan), moram pač reči, da se mora to natolcevanje vsacemu pošteno mislečemu studiti. G. R... č je nadzornik kakoršnega slovenska tla en nosijo druzega: izvrsten strokovnjak, popolnoma nepristranski in odkritosrčen prijatelj učiteljstva. Te lastnosti mu prizna vsak, bodi Slovenec, Nemec ali nemčur, le pri g. dopisniku ni našel milosti. S takim početjem pa se dopisnik ne le sam sebe smeši, ampak še naše časnikarstvo pred svetom ob veljavo spravlja. Pa pustimo osebe in vrnimo se k stvari sami. Že sem letos enkrat na tem mestu vprašal: „Kam neki pridemo s tem vednim obiranjem in neutemeljenim sumničenjem predpostavljenih? Mislite li, da s tem dobri stvari kaj koristimo?“ In tega mnenja sem še danes. Vedno še mislim, da ni lepo, če knjigovodja zoper svojega šefa ruje, če hoče lonec nad lončarja veljati, toraj tudi ne, ako uradnik ali učitelj pisari take reči zoper svoje predpostavljene. Kdor misli, da se mu krivica godi, saj ve, kje se ima pritožiti, časniki po mojem mnenji niso za to. Poštenje dopisnika pa tirja, da ne skuša svoje umazano delo drugim nedolžnim na ramo navaliti; dopisnik, ki tako dela, obsoja se sam. T. Brezovnik.

Novice in druge stvari.

(Presvitli cesar) je podaril 300 gld. za stavljenje nove šole v Vitanji.

(Pokojninska zaloga štajarskega učiteljstva) je imela koncem l. 1880 620461 gold. $\frac{1}{2}$ kr.; dohodki dotičnega leta so znašali 118296 gold. 23 kr. stroški pa 65393 gold. $84\frac{1}{2}$ kr. tedaj ostanek 52902 gold. $38\frac{1}{2}$ kr. od kterega pride na deželno šolsko zalogo 32995 gold. $14\frac{1}{2}$ kr. tedaj ostane za pokojninsko učiteljsko zalogo 19907 gold. 24 kr.

*) G. Bannerju se je med drugim oporekalo, da je neko knjigo iz šolske knjižnice vrgel. Ktera knjiga pa je bila to? Vrtec? One! Bila je politična brošura „Slovenci, kaj hočemo?“ (Sl. Narod št. 250). Spadajo li take knjige v š. knjižnice? — Potem pa se g. nadzornik za to obira!

V Kerškem, 1. decembra 1881.

J. Bezlaj, meščanski učenik; Fr. Jamšek, nadučitelj v Rajhenburgu; J. Lapajne, š. ravnatelj, J. Ravnikar, učit., B. Valenta, nadučit. v Kerškem.

Spremembe pri učiteljstvu.

Na Štajarskem: Podučitelji so postali gg. Anton Hofbauer v Vojniku, France Leskovar pri sv. Križu poleg Slatine, Božidar Weinhard pri sv. Lorencu na dravskem polji, Ivan Zoter v Zabukovji, Vinko Jug v Vurberzi. Podučiteljici ste postali gospodični Marija Kralj pri Mali nedelji in Pavla Leitgeb pri sv. Križu (Ljutomerski okr.), obe učit. kand. iz Gradca. G. Jože Strniša je postal pom. učitelj v Cezanjevcih, g. Radoslav Kovačič pa stalni podučitelj v Ljutomeru. G. Jakob Nedok je podučitelj na mestni šoli v Radgoni, ne v Klehu, kakor se je zadnjič po pomoti poročalo. — Na Kanjskem: G. Jakob Ukmar, učitelj v Goričah gre v stalni pokoj. Učitelji so postali gg. France Modic na Jesenicah, Janez Bohinec v št. Vidu pri Zatičini in gospodična Antonija Junis v Laščah. G. L. Vodopivec pride iz Ubelskega v Budanje in g. J. Gale kot začasni učitelj k sv. Jakobu na Savi. Podučiteljice so postale: gdč. Sofija Podkrajšek v Vipavi, Julija Borovski pri sv. Križu pri Turnu in Ivana Bohinjec v Cerkljah, Josefa Wessner II. uč. v dekliškem sirotišči v Ljubljani. G. Peter Pogačnik pride iz Volkega v Radoljico; g. Jož, Šmorancer kot začasni III. uč. v Žužemberg; v Sorico, g. Leop. Pegan. G. Karol Demšar, nadučitelj v Senožečah, gre v stalni pokoj.

(Današnji list) ima za prilogo napeva k pesmicama; Sreče dom in kmet, koja je sestavil g. Jos. Ljud. Weiss, učitelj na deški šoli v Celji.

Listnica.

Gg. pisatelje prosimo poterpljenja. — One gg. naročnik,e ki še naročnine za II. polleta niso poravnali, prav uljudno prosimo, da blagovolijo saj do novega leta to storiti. — G. J. N. v S. Vaša je tudi naša želja, da bi „Popotnik“ dvakrat na mesec izhajal. To je odvisno od števila gg. naročnikov. — G. F. P. Poterpljenje prebije železne duri. G. M. M. v P. Prosim še večkrat; prav povoljno. — G. J. L. v G. Vsi listi lanskega in letošnjega „Popotnika“ se še dobivajo po 2 gold. letnik. —

Popravek. V zadnjem listu str. 260 smeh m. sme; enako se je po stavčevi pomoti na str. 269 statistika deželnih meščanskih šol vrinila med slovstvo m. med novice in druge stvari.

Nadučiteljska in učiteljska služba.

Nadučiteljska služba na Ljubnem in učiteljska služba v Črešnicah, IV. razred in stanovanje se razpisuje do 15. januarja 1882.

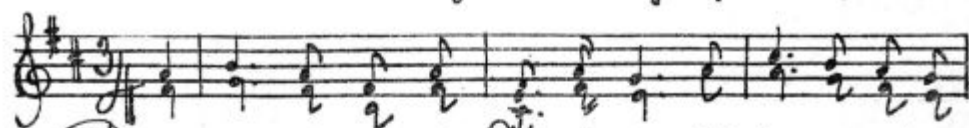
Znanje slovenščine se zahteva.

Celje, 3. decembra 1881.

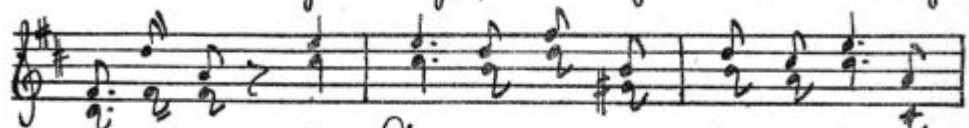
Haas, l. r.

Austrija moja.

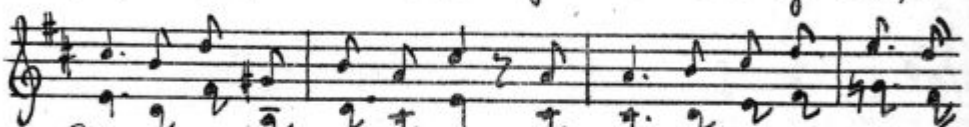
Vglasbil Dr G. Trnavic.

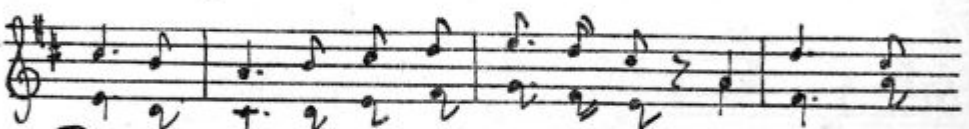
Do- moje moje, Austrija ti biser celga

si sveta, O Austrija za te gorim, o

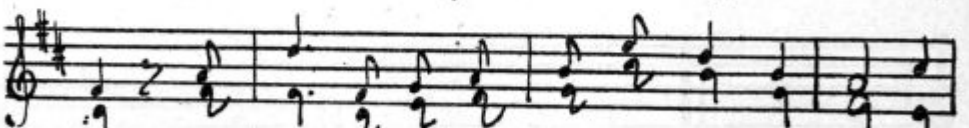
Austrija za te živim, ko bi izbi-ro dal mi

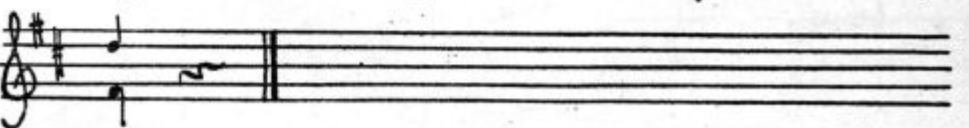
Bog, da dom preiščem si okrog, ne dvomil

bi in re- kel koj: Ti Austrija ti dom si

moj, ti Austrija, ti Austrija ti dom si

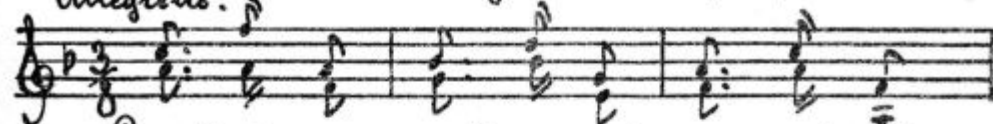

moj! (Glej Tr. Ber. str. 110.)

Cerkvica.

Vglasbil 9ta G. F. Paris.

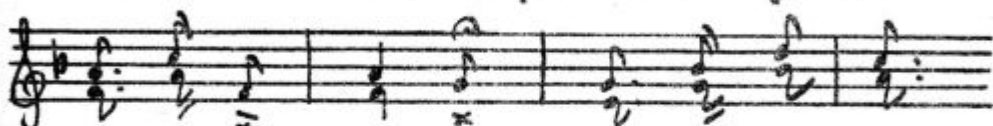
Allegretto.

Cerkvi - ca vrh go - ré, cerkvi - ca

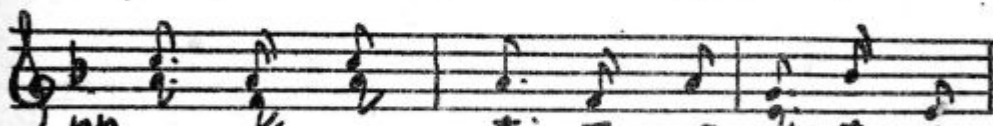
be - la, vsak dan po - zdravlja te

duša ve - se - la, vsak dan po - zdrav -

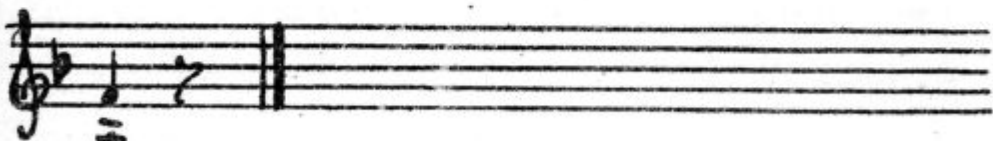

lja to duša ve - se - la

pp

bim bam bam, bim bam bam, bim bam bim

bam.

(Glej Tr. Ber. str. 18!)

Sreče dom.

Lento.

Kdorkoli pod mi-lim nebo-m ži-vi,
 vsak- do pač sre- čen bi-ti že-li,
 ce-sar na tro- inu, kmetič na polji,
 pro-si od Bo-ga sre- če po volji,
 tud' jaz jo iš- čem križem svo- tja,
 kje nek' pre-bi-va, kje je do-ma?

Glej, "Drugo Berilo" str. 25!

Kmet.

Moderato.

Ho pomlad se bli-ža, jaz ver-tee
 gra-dim in or-jem in sa-jem in
 tees-je sa-dim. | la la la la la la la
 la la la la la la la la la la la
 la la la la la la la la la la la
 in tees-je sa-dim.

Glej, Drugo Berilo str. 91!